

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking,
 Härad: Uppvidinge. m. f. Adress: Furåkra, Kråksmåla.
 Socken: Älgshult, m. f. Berättat av: Carl Viking
 Uppteckningsår: 1940. Född år 1874. i Älgshults socken.

Uppteckningen berör mina Bakliga
 studier; och även vad mina bästa
 sagesmän läst, så långt mig
vetligt är.

Vol: 1.

Fidor 1-13.

2 H Blad teckning.

Obs! Ber vördsammast få skänka den-
 na uppteckning till arkivet liksom
 uppteckningarna F. d. om mitt
Släktregister.

Skriv endast på denna sida!

1.)

ACC. N:R. M. 7028:1

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Enligt eder berättigade och Vördade önskan
så får jag i det följande uppteckna
förskott vilka böcker jag Läst. När Hög-
lärde får uppgift därav, så torde den
frågan närmast ligga till hands. "Hur
kan Viking berätta så mycket med så
ringa bokkunskaper?" Svaret blir vad
det i verkligheten är "Blott minne och
mina samlade uppteckningar efter hör-
sägner i samband med ett outsläck-
ligt intresse för det gamla i allt, som
berör fädernas allmageskultur. Själva
en ringa allmageman fick jag i brist
på pengar ej i mina unga år nå
målet för min önskan. Jag var, som poj-
ke begåvad med mycket god sångröst
och musikalisk begåning, med få ord,
lätt för att lära både ont och gott.

2.)

ACC. Nr. M. 7028:2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Min tanke, som 15-årig pojke, var tillsammans med det allmänna ändlämnet att lärt till Folkskollärare och Organist. Gode farbror Nils fått leva några år till, så hade det förvisso gått dithän. Han dog, som 10000 kronors kare. Han lovade att bekosta hälften av mina studier, om jag skötte mig väl och låna den andra hälften. - Farbror hade blott saven Johan, som arvsagare, men fast vi vara kusiner, så kände han mig icke, som farbrors pojke, fast min farbror väl sagt honom 100-tals gånger. "Du får inte krypa handen för bror Isaaks pojke, din Padd!" Nu stod jag där. Jag kunde gott fått låna pengar av en flicka, som var väldigt förmägen och släkt till mig på morbrors håll och tillika min konfirmationskamrat. En sårbör,

3.)
kanske alltför bra åt mig om jag fått följ-
följa min ånskan, ty han lät mig tyd-
ligt förstå, att hjälpen från hennes si-
da måste ske på dens bekostnad, som 1/2
år därefter bars bort i den vidmåladde kis-
lau = (Hänvisar till min s. k. själbiografi.) Men
jag kunde ej svika min första kärlek.
Han är och och förblir min "Syljevita
Brud." Jag är försynen och hörk tacksam
för att jag, trots det svallande ungdoms-
bladet, kunde lemna henne lika
ren i den Ewiges värld. Det ångrar ald-
rig jag. Obs! Nu får ej vännerna förebå
mig att jag utslöt detta ur min själ-
biografi, hade jag varit i Lund och
lärt känna Eder då, så hade jag ej be-
krat ner skriva vad jag nu gjort. Den sen-
ner vet redan detta. Nu är jag med förtän

4.)

ACC. N:R. M. 7028:4.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sagt bottenärlig och kan mottaga mina
vänners fulla förtroende; och övergår
jag till ämnet ifråga. — Den första
bok jag läst hette "A-B-C-Boken" på all-
mogerspråk. Det var en liten bok med
"lilla och stora alfabetten i olika sti-
lar. För att barnminnet bättre måtte
komma ihåg bostämnernas namn så
var en liten plansch för varje bokstav
i hela alfabetet. T.ex. En ankare för A. En
bock för B. En cittron för C. o.s.v. På för-
sta sidan var en klapp tryckt den stod
på ett "penningsskrin." Under denna Planch
lästes: "Ett barn, som fruktar Gud och lyder
mor och far det allra bästa hopp om
all sin framtid har." Se teckning n:o 1!
I denna volym. Jag lärde på 1 år att mor-
mor i "A-B-C-Boken" läsa rent när jag var

5.)

ACC. N:R. M. 7028:5.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6. är undantagandes de "krokiga orden i den stora träpermade familjebibeln. Hanske mormor själs ej var så styv i de "krokiga orden." När man var flitig sades det, att puppen då och då öppnade skrinet och gav en av slantarna han värfst, men endast åt smålla, flitiga barn. Ols! Set var vanligen 2. öre; men hade jag varit synnerligen duktig, så kunde det värfas 5. öre; men minns att då måste "jag ligga i sam en hungrig hund i en balgha." Vid $6\frac{1}{2}$ års ålder kom jag i småskolan. Där lästes Bibeln, Wallinska psalmboken, S. v. Märten Luthers lilla katekes och Biblisk Historia av Alfred Steimelt. Särfill småskolans Läsebok. Flera böcker var infet där. - Vid 9. års ålder kom jag i Folkskolan och ansågs fullärd vid 12. års ålder, så jag fick examen med fina betyg.

6)

ACC. N:R. M. 7028:6.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Obs! Men läraren Karl Alfred Olsson sade
åt min far, "Karl Bengt har varit ett av-
ligt barn att ha gått vid att att läsa;
men fader Erik, lät pojken få ännu
en termin till, jag har ett särskilt inter-
se för honom." Jag fick gå ännu i en
fakskola till, och det gladdde mig, ty jag
fick extra lära mig räkna Sicemalbråk och
allmänna bråk och lära Moterna för Si-
skanten. Så köpte jag mig först fiolskola
och lärde mig lägena på fiol och kunde ef-
terhand spela enkla melodier efter noter
på fiolen. Intet smärtade det mig att spe-
la gehörstycken, men se jag ville känna
till "Kräkefötterna", som farbror Nils kalla-
de moterna. Obs! De böcker vi läste i Folksko-
lan voro följande, Bibeln, Psalmboken vissa
verser, samma Bibliska historia, som i små-

skolan; Lärtil Katkesen både d. s. k. "Lilla och
långkatkesen" (utvecklingen). Det fordrades att
kunna utantill hela katkesen tills man skulle
konfirmeras; men för min personliga del
kunde jag det krävt den dag jag fylld
9 år; då förhörde mig far rista stycket
i långkatkesen var fråga lydde: "När tacka
vi rätt för nattvardens välsignelse?" På fick
jag då av far en blank 2.-krana, den största
slant jag dittills ägt. - Vidde läste vi: Folkska-
lan, Odhners lilla historia (Fäderneslandets historia),
Berg och Lindens naturlära; Magnus Roth gea-
grafi. En liten räknelära, och en liten bok i
rättstavningslära av Sundén. Men alla blott
små häften; t. ex. Grammatiken av Sundén. Sär-
skilde substantiverna (Förord) Adjektiven (egen-
skap ord). Singularis (Enkel) d. s. v. Ja, Ni vet
allt förväl vad jag ämfar, detta var våra

läroböcker jämte Folkskolans Lärerbok. Ah!
Väl har jag skaffat mig större exemplar
av åtskilliga av dessa läroböcker; men
hur långt kommer man f. ex. i Gramotri,
eller Freundens stora Gramatik på egen hand
eller i Regula datri eller algebra m. m. Jag
erkänner villigt att min bokliga kunskap
är svag. F. ex. Nog ville jag kunnat rätt-
stanningslära och rättlära korekt, men
jag får gå där och stappla. Men är jag
förgämlig. Hade jag i unga år fått den
undervisning som vännerna i Lund fått
f. ex. av en Professor von Sydow m. f., så kunde
kanske även jag kunnat något. Men ly-
kan är intet alla beskär! För mig har
det varit, som draktig Christina (Carl IX des
gemål) säges skrivit, som ett gammalt lit
"Ebba Brake", "Se ena du vill, det andra du"

9.)

ACC. NR. M. 7028:9.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

skall, så plägar det gå i dylika fall." - Jag föddes i Bym och klungades in i Skagen, och där ritter jag väl nu tills jag får order att rycka upp hälspluggarna och gå öfver gränsen. — Vidare har jag läst lite i "Täurik stäls sägner", lite ur "Boguet Strindberg's" skrifter. (Lånade ur hockensbibliotheket.) Någon romansskrivare har jag inte varit. Så äger jag musik och text till svenska missionsförbundets sångar, J. A. Hultmans folkskessånger. "O. Hults sånger med musik och Häffners korallbok. Dessa för orgelhermanium. Sen en stor massa noter till folkvisor och dansar för piol. allt gammala melodier och flera bör det bli. Så har jag några av Nordiska museets årsböcker, som jag fått som premier, och även Skansen

10.)

ACC. N:R. M. 7028 :10.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

boken med pina på över skansen. Så har jag några årsböcker av Kalmar-länssymminnesförening, som kändes till: Sökt: Moanne Hopfen en bok ärligen jämte inläskort till Kalmar slott och museum. Det kostar blott 3-40. vara medlem på år, och det skall jag vara så länge jag lever. Så har jag en liten bok, som jag fått av Lektor Elgqvist, som heter "Växjö". Den handlar om "Erulerket intägi Wärend." och om Blendasagan, men den hade min mor lärt mig så. är dessförinnan. Så har jag de många böcker jag fått från Vännerna i Lund, som ära bäst för som talar om lika händelser från andra landskap i vårt Land som som fäderna berättat för mig. Så får jag göra jämförelser med andras berättelser gent emot våra orters. Det är detta

17.)

ACC. NR. M. 7028:11.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

som intresserar mig. Hjärtlig tack för dessa
värdefulla böcker! Och så till sist om mina
Bokliga kunskap, äger jag 2. Stora Böcker.
"Mannens och kvinnans Mäktig" av Dr. Wret-
ling, samt "Kvinnan, som ungdoms maka
och moder." Jag har ej köpt dessa böcker
för att tillfredsställa lätt sinniga spörsmål.
För människan otvivelaktigt Skapelsens
krona. så säger det sig självt, att det kom-
mer en tid, då ej man är nöjd med att
veta att "Thorken bär de små till fami-
ljen eller att man är funnen av en små
bank i torngluggen" o. s. v. Kanste dylika
Böcker kunna läsas av ungdommar med
olika tankar? Min uppfattning är att alltså
kan missbrukas, men präresset detta så
kan många hinder undanröjas för de unga
f. o. m. färfärliga sköpskedar på levnads-

vägen. Mitt resultat av att läsa dessa böcker blev vid ^{med} Åmberg: gjord reflex. "Herre, huru många och stora äro dina verk, du haver dem alla visligen skapat."

Vad mina sagesmän i gemen beträffar, så äro dem i flesta fall allmogemän av gamla stammen, varau de flesta i många år vilat under tornarna. Se böcker, såu i de enkla. bandhvarven lästes i våra orker i min oppväxt vora Bibeln, Walliuska psalmboken, S. v. Märken Luthers katekes. Norbors och hrnts Postillor. Skrivets Spälaskat och hrnts Sagbeaktelse. Mindre skrifter vora "Mose och Lambets visor." "Vederkvickande spälara." "Prinnande böueoffer" "Vädastalen." "En ropande röst i öknen." Och "Linderatks rängar." Särfill Lunds Missionsbid-

13.)

ACC. N.R. M. 7028:13.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ning vid tiden 1860. Så fanns ej tidningar i
mångfall, som nu. Vid tiden 1885 började
bönderna läsa en tidning, som hethe "Små-
lands postens veckoblad." I kråksmåla-
socken började man då mera allmänt
läsa tidningen "barometern." Så fanns i hem-
men 2. Små Böcker "Lybylle Profetia och
Landpraktigan." Sefta i huvudsak de
Böcker och tidsskrifter, som lästes av mi-
na fagesmän.

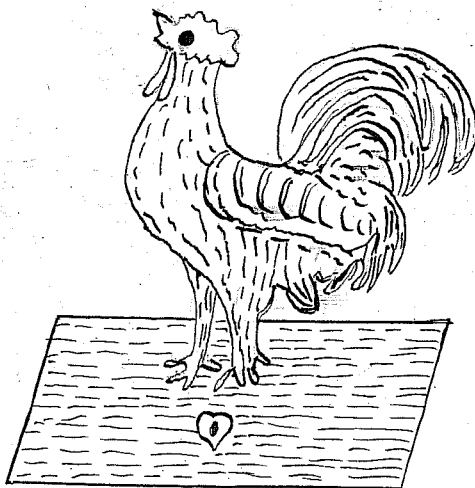
De böcker, som lästes av fagesmannen kan-
tor Johan August Thorsson. Han jag ej reda-
göra för. Han hade avlagt studentexamen
vid läroverket i Värja och behärskade La-
tinet, tyskan, franskan och engelska språ-
ket. Han hade tänkt bliva medecine lä-
kare, men hann fröt. Så var han lifet vid
Värja Folkskoleseminarium, och tog sedermera
organistexamen. Han var styf lärare på sin tid.

ACC. N:R

7028:14.

Landskap: Småland.Upptecknat av: Carl VikingHärad: Uppsvidinge. m. f.Adress: Furåkra "Kräksnåla."Socken: Älgshult, m. f.Berättat av: Carl VikingUppteckningsår: 1940.Född år 1874 i Älgshults socken.

Nº 1. "Truppen i B-B-E-Baken, som värpte pengar."

Ett barn, som fruk-
tar Gud och lyder mor
och far: det allra bästa
hopp om all sin fram-
tid har.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV